

Monumentnummer*: 526854

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 juni 2005
Kadaster deel/nr 82674/141

Woonplaats* Voerendaal
Gemeente* Voerendaal
Provincie* Limburg

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Voerendaal	A			4819
Voerendaal	A			4828
Voerendaal	A			4805
Voerendaal	A			4552
Voerendaal	A			4557
Voerendaal	A			4554
Voerendaal	A			4802
Voerendaal	A			4556
Voerendaal	A			4679
Voerendaal	A			4803
Voerendaal	A			4804

*Omschrijving***

Inleiding

De historische parkaanleg van Cortenbach is vrijwel geheel voortgekomen uit landbouw-motieven. De omgeving van het kasteel werd (en wordt) bepaald door de waterhuishouding. Door het park stroomt de Cortenbacher beek. Het kasteel zelf en de economiegebouwen zijn omgeven door grachten en vijvers. Eertijds (zie Tranchotkaart 1805) speelde water een nog veel grotere rol. Ten noorden van het kasteel lag een grote, rechthoekige (vis)vijver, die tot ver in de 19de eeuw heeft bestaan (vgl topografische kaarten 1837-1844 en 1912/1913). De vorm hiervan is nog goed herkenbaar aan het laaggelegen bos dat nu ter plaatse ligt. Ook ten zuiden waren meer waterpartijen dan nu het geval is. Ten noordoosten van het kasteel lagen verschillende lanen met aan weerszijden

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

dubbele rijen bomen. Deze zijn verdwenen, maar het beloop is nog deels herkenbaar op een luchtfoto van omstreeks 1930. Overigens maakte het opheffen van de laan direct achter het kasteel ruimte mogelijk voor een 'verlandschappelijking' van de gracht. Dit vond plaats in de tweede helft van de 19de eeuw. De huidige oprijlaan is, gezien kaartmateriaal en het bochtige beloop, waarschijnlijk uit dezelfde tijd. De structuur van de moestuinen bij kasteel en economiegebouwen is historisch en stamt deels nog van voor 1800, maar de invulling is niet of nauwelijks bewaard.

Omschrijving

De HISTORISCHE PARKAANLEG bestaat uit de met eiken omzoomde oprijlaan die in een bochtig beloop vanaf Voerendaal naar het kasteel voert. Daarbij is het zicht afwisselend op open land en bos. Het kasteel (onderdeel 1) en de ervoor gelegen hof (onderdeel 3) zijn bereikbaar via twee entrees, namelijk via het hek aan de weg (onderdeel 6) en via de hofboerderij (onderdeel 4).

Komend door het hek bereikt men het kasteel via een voormalige moestuin, die omstreeks 1800 een kruisvormige indeling had (zie Tranchotkaart 1805); deze indeling vormde uitgangspunt voor de aanleg van de huidige parkeerplaats in 1987. Een weg voert naar het voorplein, waarvan het centrum is ingericht met een in 1987 aangelegde parterre, die is geïnspireerd op een vergelijkbare parterre. Deze werd hier in 1914 aangelegd naar ontwerp van L.A. Springer. Verder enkele grote bomen (beuk, plataan). De hele voorhof is ommuurd en heeft op de hoek torens (zie onderdeel 3). Er is een as over kasteel en parterre naar de brug die naar de hofboerderij voert.

Benadert men het kasteel via de hofboerderij, dan passeert men eerst aan de linkerzijde een driehoekig perceel met als achterzijde een lange muur en een werktuigenberging (onderdelen 6 en 5), een voormalige moestuin. De hofboerderij heeft op de hoeken torens, daartussen een moestuin/tuin voor kleinfruit. De poorttoren geeft toegang tot de hof, die bestaat uit een centraal aangelegd grasveld, op één hoek de mestvaalt met goten, rondom bestrating (hoofdzakelijk klinkers, deels natuursteen).

Het kasteel en de economiegebouwen zijn omgracht. Ten zuiden van het kasteel bevindt zich een eiland met geboomte. De waterpartij hier, en aan de noordzijde, heeft een landschappelijk karakter. Direct ten noorden van het kasteel weiland, daarachter een groot rechthoekig bos ter plaatse van een verdwenen vijver. Langs de rand van het bos een smal slingerpad en de Cortenbacher beek. Ten westen van de vijver een weiland op de grens met het dorp. Vroeger was er via een laan zicht op dit open terrein.

De grens van de historische parkaanleg is als volgt:

- in het noordwesten door de weide langs de bebouwing, in het zuidwesten door de oprijlaan;
- in het noorden en noordoosten door het bos;
- in het zuidoosten door het de moestuin langs de hofboerderij;
- in het zuiden door de oprijlaan.

Waardering

De PARKAANLEG van de historische buitenplaats Cortenbach is van algemeen belang vanwege:

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- de voor Limburg zeer typerende situering van kasteel en economiegebouwen, gegroepeerd door middel van verschillende hoven en omgeven door een gracht;
- de bij dit geheel horende oprijlaan, tuinen en bosschages;
- de landschappelijke trant waarin vijver en eiland zijn aangelegd;
- de situering langs de Cortenbacher beek;
- de functionele, visuele en historische eenheid van de verschillende gebouwde onderdelen, de structuur en het groen.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg